

Ελεγκτική Ειδικών κλάδων επιχειρήσεων και Δημόσιων Οργανισμών

ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ

Έλεγχος είναι η παρακολούθηση των δραστηριοτήτων όλων των τομέων και ενεργειών του συνόλου της επιχείρησης προκειμένου να εξακριβωθεί αν λειτουργεί ομαλά.

Επίσης, Έλεγχος είναι η μέτρηση της επίτευξης αποτελεσμάτων σε σχέση με κάποια πρότυπα (σχέδια, προγράμματα) και η διόρθωση των τυχόν παρεκκλίσεων, ώστε να εξασφαλίζεται η επίτευξη των αντικειμενικών σκοπών σύμφωνα με τα σχέδια.

Η ελεγκτική εξετάζει , βασικά τα εξής τρία θέματα :

Το Αντικείμενο του ελέγχου

Το Υποκείμενο του ελέγχου

Τις Ελεγκτικές διαδικασίες

ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ

Ορισμοί της Ελεγκτικής:

1. Ελεγκτική είναι η συστηματική εξέταση των βιβλίων και δικαιολογητικών μιας επιχείρησης ή ενός οργανισμού με σκοπό την πιστοποίηση ή εξακρίβωση και την γνωμάτευση για τα γεγονότα τα οποία ανάγονται στην οικονομική κατάσταση και τις οικονομικές πράξεις της επιχείρησης.
2. Ελεγκτική είναι σύνολο λογιστικών και οικονομικών ενεργειών που έχουν σαν σκοπό την εξακρίβωση θεμάτων αναγόμενων στη συναλλακτική και λειτουργική δράση των επιχειρήσεων .

Η ελεγκτική , ως κλάδος της λογιστικής είναι συγχρόνως επιστήμη και τεχνική .

Επιστήμη, γιατί παράγει καινούργια γνώση μέσα από τη διεξαγωγή της ορθολογικής και μεθοδικής έρευνας , και εξασφαλίζει την έγκυρη παρουσίαση των νέων γνώσεων .

Τεχνική, διότι αξιοποιεί την καινούργια γνώση που παράγει ο επιστημονικός κλάδος της , για να ικανοποίηση πρακτικές ανάγκες ελέγχου. Η τεχνική αναζητά τη σχέση που υπάρχει ανάμεσα στο συγκεκριμένο σκοπό) και στο μέσο που οδηγεί στην επίτευξή του.

Σκοπός της Ελεγκτικής, είναι η εξασφάλιση μιας σωστά θεμελιωμένης απάντησης στο ερώτημα της αξιοπιστίας των λογιστικών πληροφοριών. Ο έλεγχος για την πιστότητα και απεικόνιση της πραγματικότητας των λογιστικών δεδομένων, είναι έργο της Ελεγκτικής.

Διάκριση ελέγχων χρηματοοικονομικών πληροφοριών

Εξωτερικοί Έλεγχοι

Έλεγχοι που διενεργούνται από ανεξάρτητους ειδικούς επαγγελματίες (εξωτερικοί ελεγκτές) για λογαριασμό των χρηστών

Εσωτερικοί Έλεγχοι

Έλεγχοι που διενεργούνται από υπαλλήλους της διοίκησης (εσωτερικοί ελεγκτές) για δικό της λογαριασμό

ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΕΛΕΓΧΩΝ

Ο εξωτερικός λογιστικός έλεγχος ή ο έλεγχος των λογιστικών καταστάσεων αποτελεί το πρωταρχικό είδος ελέγχου της ιδιωτικής ελεγκτικής

Ο εξωτερικός έλεγχος ενδιαφέρει τους:

- 1) Διοικούντες και Διευθυντές
- 2) Μετόχους και Επενδυτές,
- 3) Τράπεζες, Πιστωτές και Δανειστές,
- 4) Συναλλασσόμενους με την επιχείρηση,
- 5) Εργατοϋπαλληλικό δυναμικό

Ο εσωτερικός λογιστικός έλεγχος αποσκοπεί στην προστασία των περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης. Στη συμμόρφωση των εργαζομένων στις εντολές της διοικήσεως και στην εξασφάλιση ενός αποτελεσματικού λογιστικού συστήματος

1. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ
2. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΙ Η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ
3. ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ

Σκοποί εξωτερικού ελέγχου (β)

❑ πιστοποιητικά ΟΕΛ (μέχρι 2004):

– "... οι Οικονομικές Καταστάσεις ... απεικονίζουν ... την περιουσιακή διάρθρωση ... την οικονομική θέση και τα αποτελέσματα χρήσεως ... βάση ... σχετικών διατάξεων και λογιστικών αρχών "

❑ άρθρο 42α Ν. 2190 (4η Οδηγία ΕΟΚ):

– "... οι οικονομικές καταστάσεις (πρέπει να) ...εμφανίζουν με απόλυτη σαφήνεια την πραγματική εικόνα της περιουσιακής διάρθρωσης, της χρηματοοικονομικής θέσης και των αποτελεσμάτων χρήσης"

ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΕΛΕΓΧΩΝ

Ανάλογα με ΤΗΝ ΕΚΤΑΣΗ ΤΟΥΣ :
σε Γενικούς και Ειδικούς

Ανάλογα με ΤΟΝ ΣΚΟΠΟ ΤΟΥΣ :
σε Προληπτικούς και Κατασταλτικούς

Ανάλογα με ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΟΥΣ :
σε Μόνιμους ή Διαρκείς,
Τακτικούς ή Περιοδικούς και
Έκτακτους ή Περιστασιακούς

Ανάλογα με ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟ ΠΟΥ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙ ΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ :
Σε Εσωτερικούς και Εξωτερικούς

Ανάλογα με ΤΟΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΟ ΓΙΑ ΕΛΕΓΧΟ:
σε Αγορανομικό, Τραπεζικό, Φορολογικό, κλπ.

ΠΡΟΤΥΠΑ ΤΗΣ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ

Τα πρότυπα της διεθνούς ομοσπονδίας ελεγκτών (International Federation of Accountants – I.F.F.A.) διακρίνονται σε:

- ☐ *Γενικά πρότυπα*
- ☐ *Πρότυπα ελεγκτικής εργασίας*
- ☐ *Πρότυπα εκθέσεως πορίσματος ελέγχου*

Τα πρότυπα του Σ.Ο.Λ. ομαδοποιούνται σε τέσσερις κατηγορίες :

- *Τα βασικά πρότυπα που αναφέρονται γενικά στους σκοπούς των ελέγχων, στα προσόντα και τις ευθύνες του ελεγκτή*
- *Τα πρότυπα καλής εκτελέσεως που αφορούν την τεχνική του εξωτερικού ελέγχου*
- *Τα πρότυπα εκθέσεως που πραγματεύονται τη σύνταξη και το περιεχόμενο του πιστοποιητικού ελέγχου*
- *Τα πρότυπα επαγγελματικής δεοντολογίας που αφορούν τις βασικές αρχές συμπεριφοράς του ελεγκτή*

Ο ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΚΤΗΣ

Εξωτερικός έλεγχος είναι ο έλεγχος που διενεργείται από ειδικούς επαγγελματίες , με αδιάβλητο ήθος και ακέραιο χαρακτήρα, άρτια επιστημονική κατάρτιση καθώς και ειδική πείρα, χωρίς να έχουν καμία άμεση ή έμμεση σχέση, ούτε και επαγωγική με την ελεγχόμενη επιχείρηση.

Το 1^ο από τα ΠΡΟΣΟΝΤΑ που αφορούν στην προσωπικότητα και στην επαγγελματική συγκρότηση του ΕΛΕΓΚΤΗ είναι:

Το Ήθος και Ακεραιότητα του χαρακτήρα του, και τεκμηριώνεται από τις παρακάτω προϋποθέσεις:

- Να μην επιδιώκει δώρα ή διευκολύνσεις από τον ελεγχόμενο
- Να μην δημιουργεί μεγάλη οικειότητα με τους ελεγχόμενους για να μην αμφισβητηθεί το κύρος του.
- Να μην έχει καμία οικονομική σχέση με την ελεγχόμενη επιχείρηση.

Ο ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΚΤΗΣ

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ που αφορούν στην προσωπικότητα και στην επαγγελματική συγκρότηση του ΕΛΕΓΚΤΗ είναι:

1. Το Ήθος και Ακεραιότητα του χαρακτήρα του.
2. Η άρτια επιστημονική κατάρτιση, σε θέματα Λογιστικής, Φορολογικής νομοθεσίας, Εμπορικών & Οικονομικών φαινομένων, Εμπορικού και Αστικού Δικαίου.
3. Η εξειδικευμένη πείρα και αυτοπεποίθηση
4. Η ικανότητα ταχείας και οξείας αντίληψης και αντικειμενικής κρίσης
5. Η παρατηρητικότητα και μεθοδικότητα κατά την άσκηση του έργου του.
6. Η υπομονή, επιμονή, ευγένεια και διορατικότητα.
7. Η αναγκαία λεπτότητα (και κάποτε η διπλωματικότητα)
8. Να είναι ακριβοδίκαιος και λογικός
9. Να έχει τεχνικές γνώσεις που αφορούν τη βιομηχανία, βιοτεχνία και άλλους κλάδους
10. Να έχει ικανότητα χρήσης του γραπτού και προφορικού λόγου.

ΜΕΘΟΔΟΙ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Ο Δειγματοληπτικός έλεγχος γίνεται με δύο βασικές μεθόδους :

ΤΟΝ ΟΡΙΖΟΝΤΙΟ ΕΛΕΓΧΟ : Ο οριζόντιος έλεγχος , ονομάζεται και προοδευτικός , γιατί ξεκινώντας από τα δικαιολογητικά καταλήγει στα κονδύλια του ισολογισμού.

ΤΟΝ ΚΑΘΕΤΟ ΕΛΕΓΧΟ : Ο κάθετος έλεγχος που αποκαλείται και αναδρομικός , γιατί από τα κονδύλια του ισολογισμού καταλήγει στα δικαιολογητικά

Ο Συστηματικός Έλεγχος διενεργείται κατά την διάρκεια της χρήσεως και πριν από την κατάρτιση των λογιστικών καταστάσεων τέλους χρήσης

ΟΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Τα Αποδεικτικά στοιχεία χωρίζονται σε δύο κύριες ομάδες

I. ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ

Λογιστικά Βιβλία

Υπολογιστικές Εργασίες

Έγγραφα προς την επιχείρηση

Ισοζύγια

Αριθμοδείκτες

Συγκρίσεις

II. ΠΑΡΑΓΩΓΑ ΤΗΣ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Φυσικά Αποδεικτικά Στοιχεία

Έγγραφα από την επιχείρηση και Τρίτους προς τον Ελεγκτή

Μεταγενέστερα του Ισολογισμού γεγονότα

Πληροφορίες από Συνεντεύξεις

Παρατηρήσεις

Επισημάνσεις

ΟΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Τα κυριότερα στάδια της συστηματικής ελεγκτικής εργασίας είναι

1. Ενημέρωση για την επιχείρηση
2. Εξακρίβωση της αξιοπιστίας των πληροφοριών του λογιστικού συστήματος
3. Διαπίστωση πραγματικότητας

Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΣΚΗΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

- 1) Προκαταρκτική εργασία
- 2) Μελέτη του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου
- 3) Αξιολόγηση της Αποτελεσματικότητας του Συστήματος του Εσωτερικού Ελέγχου
- 4) Κατάρτιση Προγράμματος Ελέγχου Τεκμηρίωσης
- 5) Έλεγχος τεκμηρίωσης Συναλλαγών
- 6) Έλεγχος τεκμηρίωσης Υπολοίπων

ΜΕΘΟΔΟΙ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Ο Μη Συστηματικός Έλεγχος διενεργείται πάντοτε μετά την ολοκλήρωση των διαδικασιών κατάρτισης των λογιστικών καταστάσεων

Με την βοήθεια των Αριθμοδεικτών και των άλλων μεθόδων κριτικής αναλύσεως ο ελεγκτής ελέγχει

1. Ανομοιογενή λογιστικά στοιχεία στην ίδια χρήση (π.χ. Πωλήσεις – Πελάτες)
2. Όμοια λογιστικά στοιχεία για διαφορετικές χρήσεις
3. Όμοια λογιστικά στοιχεία για διαφορετικές επιχειρήσεις του ιδίου κλάδου, για το ίδιο χρονικό διάστημα

με σκοπό να διαπιστώσει πόσο εύλογα είναι τα βασικά μεγέθη της επιχειρήσεως .

ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

Ως **Δημοσιονομικό Δίκαιο** χαρακτηρίζεται ένα σύνολο κανόνων δικαίου που ορίζουν τον τρόπο διαχείρισης του δημόσιου πλούτου, τον τρόπο συναλλαγών του Δημοσίου, τις ευθύνες και τις σχέσεις των διαχειριστών με την πολιτεία, καθώς και τη διαδικασία πραγματοποίησης των δημόσιων εξόδων.

Διακρίνεται σε δυο επιμέρους κλάδους:

- στο **δημόσιο λογιστικό**, που περιλαμβάνει τον κρατικό προϋπολογισμό, τις δημόσιες δαπάνες, τον απολογισμό, το γενικό ισολογισμό και τις εισπράξεις και
- στο **φορολογικό δίκαιο**, που αποτελεί αυτόνομο κλάδο.

ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Στόχος της δημοσιονομικής πολιτικής είναι η **ρύθμιση των κρατικών δαπανών και εσόδων**. Τα δύο βασικά της στοιχεία είναι οι δαπάνες και η φορολογία, με τη φορολογία να αποτελεί τη βασική πηγή εσόδων.

Στην προσπάθεια για την αντιμετώπιση των συνεπειών της οικονομικής κρίσης που διανύουμε στη χώρα μας, υλοποιείται συγκεκριμένη δέσμη μέτρων με στόχο:

- την τόνωση της ανάπτυξης
- τη στήριξη του εισοδήματος των ασθενέστερων κοινωνικών ομάδων
- τη δημοσιονομική εξυγίανση

ΜΕΣΑ ΚΑΙ ΜΕΤΡΑ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

- Δημόσιες Δαπάνες

Είναι οι δαπάνες για την αγορά αγαθών και υπηρεσιών τις οποίες πραγματοποιούν η τοπική αυτοδιοίκηση, οι κυβερνήσεις των πολιτειών και η ομοσπονδιακή κυβέρνηση.

Διακρίνονται σε δαπάνες για:

- αγαθά και υπηρεσίες, όπου περιλαμβάνουν τη δημόσια κατανάλωση και τις δημόσιες επενδύσεις.
- μεταβιβαστικές πληρωμές, όπου αποτελούνται από μεταβιβάσεις εισοδήματος και κεφαλαίου.

ΜΕΣΑ ΚΑΙ ΜΕΤΡΑ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

- **Φόροι**

Αν οι δημόσιες δαπάνες διατηρούνται σταθερές, τότε οι φόροι επηρεάζουν τη συνολική δαπάνη μόνο μέσω των αποτελεσμάτων τους στην καταναλωτική δαπάνη.

Οι φόροι ταξινομούνται ως εξής:

- Ταξινόμηση φόρων με κριτήριο τη φορολογική βάση.
 1. Φόρος εισοδήματος
 2. Φόρος στην καταναλωτική δαπάνη
 3. Φόρος στην περιουσία
- **Άμεσοι και έμμεσοι** φόροι: Κριτήριο διάκρισης των φόρων σε άμεσους και έμμεσους είναι η δυνατότητα μερικής ή ολικής μετάθεσης του φορολογικού βάρους.

ΟΡΙΣΜΟΣ ΕΛΕΓΧΟΥ

Έλεγχος είναι η συγκέντρωση τεκμηρίων και πληροφοριών από τον ελεγκτή, για να διαπιστωθεί:

- ο βαθμός συμφωνίας μεταξύ των πληροφοριών αυτών και ορισμένων κριτηρίων και
- η έκφραση σχετικής γνώμης μέσω της έκθεσης ελέγχου.

Στο δημόσιο λογιστικό με τον όρο έλεγχο εννοούμε:

- τις νόμιμες ενέργειες και πράξεις των αρμόδιων οργάνων της Πολιτείας με τις οποίες εξακριβώνεται η **κανονική και νόμιμη διαχείριση του δημόσιου πλούτου** από την εκτελεστική εξουσία και τα διάφορα όργανα της πολιτείας, καθώς και
- τον **προσδιορισμό και την αποκατάσταση της ζημίας** που τυχόν προκαλείται στο Δημόσιο από παράνομη διαχείριση.

ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ

- Το πρώτο βασικό στοιχείο ελέγχου είναι οι προς έλεγχο πληροφορίες. Οι προς έλεγχο πληροφορίες είναι οι πληροφορίες που επεξεργάζονται από το διοικητικό τμήμα μιας οικονομικής μονάδας και συνιστούν το αντικείμενο του ελέγχου.
- Το δεύτερο στοιχείο είναι το κριτήριο ελέγχου και σχετίζεται άμεσα με το πρώτο γιατί εξαρτάται και από τις προς έλεγχο πληροφορίες.
- Το τρίτο στοιχείο είναι τα τεκμήρια ελέγχου τα οποία αναφέρονται σε κάθε είδους στοιχεία και δεδομένα που χρησιμοποιούνται για να εξακριβωθεί εάν οι προς έλεγχο πληροφορίες συμφωνούν με τα κριτήρια ελέγχου.
- Τέταρτο και βασικό επίσης στοιχείο είναι ο ελεγκτής. Ο ελεγκτής αφού πρώτα εξετάσει τα ελεγκτικά κριτήρια θα πρέπει να είναι σε θέση να διατυπώσει ένα αξιόπιστο πόρισμα με βάση τον έλεγχό του.

ΕΙΔΗ ΕΛΕΓΧΟΥ

Ο έλεγχος διακρίνεται με βάση:

- τη φύση του οργάνου που ασκεί τον έλεγχο, όπου έχουμε τον διοικητικό, τον δικαστικό και τον κοινοβουλευτικό έλεγχο, ανάλογα με το αν ο έλεγχος ασκείται από όργανα της διοίκησης, τα δικαστήρια ή από τους βουλευτές,
- τη θέση του ελεγκτικού οργάνου σε σχέση με το υποκείμενο του έλεγχου, οπότε έχουμε εσωτερικό ή εξωτερικό έλεγχο ανάλογα με το αν τα όργανα του έλεγχου ανήκουν στο Διατάκτη ή όχι,
- το χρόνο που ασκείται ο έλεγχος δηλαδή πριν ή μετά την πραγματοποίηση της δαπάνης, οπότε αναφερόμαστε σε προληπτικό ή κατασταλτικό έλεγχο,
- την έκταση του έλεγχου, οπότε γίνεται λόγος για γενικό ή δειγματοληπτικό έλεγχο, ανάλογα με το αν ο έλεγχος καλύπτει όλες τις δαπάνες ή μόνο δείγμα και
- το περιεχόμενο του έλεγχου, ο οποίος διακρίνεται σε τυπικό και ουσιαστικό.

ΣΚΟΠΟΣ ΕΛΕΓΧΟΥ

Οι Έλεγχοι γενικά είναι μια μεθοδολογικά τυποποιημένη, προγραμματισμένη, ανεξάρτητη και τεκμηριωμένη διαδικασία αποτίμησης, που ασκείται στις δραστηριότητες του φορέα, για να διαπιστωθεί **κατά πόσο τηρούνται προσυμφωνημένες απαιτήσεις.**

Κατά κανόνα, μέσω του ελέγχου επιχειρείται η έγκαιρη **διαπίστωση προβλημάτων** προτού αυτά διογκωθούν και η **εφαρμογή διορθωτικών κινήσεων** προκειμένου ο έλεγχος να έχει εποικοδομητικό χαρακτήρα.

Ο έλεγχος συνίσταται στην παρακολούθηση των δραστηριοτήτων ενός οργανισμού για να καθορίσει αν οι πόροι **χρησιμοποιούνται αποτελεσματικά** ώστε να πετύχουν οι στόχοι του οργανισμού και όπου διαπιστώνονται αποκλίσεις να οριστούν διορθωτικές δράσεις.

ΘΕΜΕΛΙΩΔΕΙΣ ΑΡΧΕΣ ΕΛΕΓΧΟΥ

Προκειμένου να λειτουργήσει αποτελεσματικά ένα σύστημα ελέγχου, θα πρέπει να τηρούνται κάποιες θεμελιώδεις αρχές. Το σύστημα ελέγχου θα πρέπει:

- να είναι **επίκαιρο**
- να διερευνά και να εντοπίζει στοιχεία που αφορούν **όλες τις επιμέρους δραστηριότητες** του συστήματος διαχείρισης
- να επικεντρώνεται σε **αποκλίσεις** από τους αντικειμενικούς σκοπούς και
- να εμπεριέχει το στοιχείο της **αξιολόγησης**.

ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΓΧΟΥ

Διαδρομή ελέγχου είναι η περιγραφή και ο προσδιορισμός των σταδίων – βημάτων του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου.

Η διαδρομή ελέγχου πρέπει να περιγράφει:

- Τις διαδικασίες και τους αντίστοιχους υπεύθυνους.
- Τους τύπους εγγράφων/εντύπων, αναφορών/εκθέσεων και δεδομένων που χρησιμοποιεί το σύστημα σε όλα τα επίπεδα.
- Τα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου, και τον τρόπο διοίκησής τους.
- Τον τρόπο παρακολούθησης των δαπανών των Διαρθρωτικών Ταμείων, την αποτελεσματικότητα και τη δαπάνη διαχείρισης.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ

Στα πλαίσια ενός ελέγχου ο στόχος του ελεγκτή γενικά είναι η **εκτίμηση του επιπέδου του γενικότερου σφάλματος, ανακρίβειας ή παρατυπίας**. Στα θεμελιώδη στοιχεία της συστημικής αντιμετώπισης ελέγχου περιλαμβάνονται:

- Οι διαδικασίες συγκέντρωσης και αξιολόγησης των αιτήσεων.
- Η ανταπόκριση των αιτήσεων στους στόχους και τα κριτήρια του μέτρου.
- Η επιλογή αναδόχων να είναι σύμφωνη με τους κανόνες δημοσίων συμβάσεων και προμηθειών.
- Τα συστήματα αξιολόγησης να περιέχουν κριτήρια επαρκή και μετρήσιμα.
- Τα εργαλεία για σωστή αξιολόγηση να είναι τυποποιημένα και να βασίζονται σε γνωστές εκ των προτέρων διαδικασίες.
- Η ποιότητα των αξιολογήσεων να παρακολουθείται σε μόνιμη βάση.
- Οι διαδικασίες δημοσιοποίησης της πρόσκλησης για υποβολή αιτήσεων.
- Η τήρηση των προδιαγραφών ποιότητας των έργων και των υπηρεσιών που παραλαμβάνονται.
- Η επιλεξιμότητα των δαπανών και η τήρηση των καθορισμένων χρονικών ορίων ολοκλήρωσης των έργων.
- Η ποσότητα και ποιότητα δειγματοληπτικών ελέγχων που διενεργούνται.

ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΕΛΕΓΧΟΥ

Ο κίνδυνος ελέγχου είναι ο κίνδυνος να μην εντοπισθούν κατά τον έλεγχο στοιχεία, τα οποία είναι σημαντικά, αντικανονικά ή ανακριβή. Υπάρχουν τρία είδη του κινδύνου ελέγχου:

- **Εγγενής Κίνδυνος (ΕΚ):** είναι ο κίνδυνος σημαντικής παρατυπίας ή σφάλματος, που παρουσιάζεται εξ αρχής.
- **Κίνδυνος Εσωτερικού Ελέγχου (ΚΕΕ):** είναι ο κίνδυνος να μην εμποδίζεται ή να μην εντοπίζεται μια σημαντική παρατυπία ή σφάλμα από τους εσωτερικούς ελέγχους μέσα σε μια ελεγχόμενη μονάδα.
- **Κίνδυνος Μη Εντοπισμού (ΚΜΕ):** είναι ο κίνδυνος να μην εντοπίζεται από τον ελεγκτή μια οποιαδήποτε σημαντική παρατυπία ή σφάλμα, που δεν έχει διορθωθεί από τους εσωτερικούς ελέγχους του οργανισμού.

ΤΥΠΟΙ ΕΛΕΓΧΩΝ ΠΟΥ ΕΚΤΕΛΟΥΝ ΟΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Οι πρωτοβάθμιοι έλεγχοι πιθανόν να είναι προληπτικοί, κατά την εκτέλεση ή έλεγχοι μετά την ολοκλήρωση του έργου:

➤ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

Η Διαχειριστική Αρχή ενός Επιχειρησιακού Προγράμματος ελέγχει, πριν από την ένταξη της πράξης, όλα τα στάδια προετοιμασίας του έργου που προβλέπεται να ενταχθεί στο Πρόγραμμα.

➤ ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Στην διάρκεια υλοποίησης των έργων η Διαχειριστική Αρχή πραγματοποιεί διαρκώς ελέγχους των έργων μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος (ΟΠΣ).

Αντικείμενο του ελέγχου είναι:

- Η νομιμότητα και κανονικότητα των πράξεων και των διαδικασιών.
- Η αξιοπιστία των πληροφοριών, που δηλώνονται από τον Τελικό Δικαιούχο.
- Η τήρηση των δεσμεύσεων, που αναλαμβάνει ο Τελικός Δικαιούχος για το έργο.
- Η τήρηση των κανόνων δημοσιότητας.

➤ ΕΛΕΓΧΟΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Μετά τη δήλωση ολοκλήρωσης του έργου, η Διαχειριστική Αρχή διενεργεί επιτόπιο έλεγχο της πράξης, που αφορά το φυσικό και οικονομικό αντικείμενο, καθώς και το λειτουργικό αποτέλεσμα (Τεχνικό Δελτίο, δεδομένα ΟΠΣ) και υπογράφει μια δήλωση τήρησης των υποχρεώσεων, που καταχωρείται στον φάκελο ολοκλήρωσης (κλεισίματος) του έργου και στο ΟΠΣ.

ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

Κατά τον πρωτοβάθμιο έλεγχο που ασκείται από την Διαχειριστική Αρχή ελέγχονται όλα τα έργα ως προς το φυσικό τους αντικείμενο, χρηματοοικονομικά και λογιστικά, τόσο στον τόπο υλοποίησής τους, όσο και στους φορείς (Τελικοί Δικαιούχοι, Ενδιάμεσοι Φορείς), που τηρούν τους πρωτότυπους τεχνικούς φακέλους και τα παραστατικά δαπανών.

Ο έλεγχος όμως μπορεί να αφορά αποκλειστικά τους Τελικούς Δικαιούχους (το σύστημα λειτουργίας τους) σε ότι αφορά την τήρηση των υποχρεώσεών τους που προκύπτουν από την Απόφαση Ένταξης των έργων που υλοποιούν.

ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

- Ο έλεγχος του δεύτερου σταδίου ασκείται από την Αρχή Πληρωμής. Ο έλεγχος αυτός αναλύει και αξιολογεί το σύστημα διαχείρισης και ελέγχου των Διαχειριστικών Αρχών. Παρεμβαίνει σε αποφάσεις των Διαχειριστικών Οργάνων και διενεργεί δειγματοληπτικούς ελέγχους Τελικών Δικαιούχων και Πράξεων.
- Ο Δευτεροβάθμιος έλεγχος είναι διαφορετικός ως προς τον Πρωτοβάθμιο στο ότι οι τακτικοί έλεγχοι προγραμματίζονται σε αντιπροσωπευτικό δείγμα των Τελικών Δικαιούχων και Πράξεων.
 - Ο Δευτεροβάθμιος έλεγχος στις Διαχειριστικές Αρχές είναι τακτικός με τον χαρακτήρα ετήσιας επιθεώρησης.

ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

Ο Τριτοβάθμιος έλεγχος ασκείται από την Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΕΔΕΛ), η οποία λειτουργεί στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους και είναι διοικητικά ανεξάρτητο όργανο του Υπουργείου Οικονομικών, με κύρια αποστολή την εξασφάλιση τήρησης των αρχών της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης των εθνικών και κοινοτικών πόρων του Γ'ΚΠΣ. Στα πλαίσια αυτής της αποστολής διεξάγει ελέγχους στις Διαχειριστικές Αρχές, στην Αρχή Πληρωμής, στους Τελικούς Δικαιούχους και τις Πράξεις.

Οι επιμέρους αρμοδιότητες της ΕΔΕΛ, καθορίστηκαν με την απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και διαχωρίζονται ανά θεματική ενότητα:

- Ο προγραμματισμός των ελέγχων.
- Η μεθοδολογία των ελέγχων.
- Η διενέργεια των ελέγχων και η αξιολόγησή τους.
- Η παροχή της δήλωσης δαπανών.

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Η **συλλογή στοιχείων** για τους Πρωτοβάθμιους και Δευτεροβάθμιους ελέγχους θα πραγματοποιηθεί προκειμένου να συμπληρωθούν τα φύλλα ελέγχου. Τα στοιχεία που θα συλλεχθούν, θα πρέπει να καθιστούν τεκμηριωμένη την απάντηση στις ερωτήσεις των φύλλων ελέγχου.

Η **συνέντευξη** είναι μια διαδικασία άντλησης στοιχείων κατά τον έλεγχο.

Οι **επιτόπιες παρατηρήσεις** έχουν σημασία στις επισκέψεις σε χώρους εργασίας. Εξετάζεται εάν:

- το παραγόμενο έργο κατασκευάζεται σύμφωνα με τις απαραίτητες προδιαγραφές και τον αρχικό σχεδιασμό.
- ο εξοπλισμός που έχει αγορασθεί πληροί τις προδιαγραφές και είναι σε καλή κατάσταση.
- οι υπάλληλοι κάποιας υπηρεσίας γνωρίζουν τις διαδικασίες, τις ευθύνες και τους ρόλους που τους αντιστοιχούν, και τέλος
- επαληθεύεται εάν τα έγγραφα και τα αρχεία που τηρούνται για ένα έργο είναι ακριβή και αντιστοιχούν στο πραγματοποιηθέν φυσικό αντικείμενο.

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

- Ο προληπτικός έλεγχος που ασκεί το Ελεγκτικό Συνέδριο δεν καλύπτει το σύνολο των εκταμιευόμενων δημοσίων δαπανών αλλά μόνο τις δαπάνες εκείνες που εντέλλονται με χρηματικό ένταλμα πληρωμής ή προπληρωμής.
- Ο προληπτικός έλεγχος ασκείται επί των τακτικών χρηματικών ενταλμάτων που συνιστούν τον κανονικό τίτλο πληρωμής και εκδίδονται στο όνομα του δικαιούχου του δημοσίου ή του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου που αναγνωρίζεται με βάση τα νόμιμα δικαιολογητικά.
- Ο προληπτικός έλεγχος ασκείται επί των χρηματικών ενταλμάτων προπληρωμής που εκδίδονται είτε για την εξυπηρέτηση μιας κατεπείγουσας ανάγκης είτε λόγω της φύσης της δαπάνης μετά από αιτιολογημένη απόφαση του διατάκτη.

ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΟ ΕΛΕΓΧΟ

- Οι σταθερές και οι διαρκούς ή περιοδικού χαρακτήρα δαπάνες, όπως μισθοί, συντάξεις, μισθώματα και δημόσιο χρέος.
- Μέρος των δαπανών των Υπουργείων Εθνικής Άμυνας, Δημόσιας Τάξης και Εξωτερικών.
- Προπληρωμές και προκαταβολές δαπανών.
- Διάφορες δαπάνες των δημοσίων επενδύσεων.

ΤΡΟΠΟΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΑ ΑΣΚΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

- **Ο εσωτερικός προληπτικός έλεγχος:**

Τον προληπτικό έλεγχο κατά τη φάση ανάληψης της δαπάνης ασκεί ο Υπουργός Οικονομικών, ο οποίος και αποβαίνει ρυθμιστής των δημοσίων δαπανών.

- **Ο δικαστικός προληπτικός έλεγχος:**

Προληπτικός έλεγχος ασκείται από τα μέλη του Ελεγκτικού Συνεδρίου κατά το στάδιο εντολής πληρωμής της δαπάνης.

- **Ο έλεγχος νομιμότητας και κανονικότητας:**

Με τον όρο «έλεγχος των δαπανών» εννοούμε τη διαπίστωση της τήρησης της διαχείρισης του δημόσιου χρήματος των επιβαλλόμενων όρων από τις σχετικές διατάξεις.

ΙΔΡΥΣΗ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

- Η σπουδαιότητα διενέργειας δημοσιονομικού ελέγχου έγινε αναγκαία τη δεκαετία 1970, όταν η αύξηση του κοινοτικού προϋπολογισμού είχε ως αποτέλεσμα την ενίσχυση των δημοσιονομικών αρμοδιοτήτων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.
- Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο αποτελεί τη θεσμική αποκρυστάλλωση των δημοσιονομικών παραδόσεων, αλλά και των διοικητικών πρακτικών που επικρατούν στα κράτη μέλη.
- Σε κάθε θεσμικό σύστημα, η ελεγκτική λειτουργία έχει ιδιαίτερη σημασία, καθώς συνιστά ένα από τα στοιχεία που εγγυώνται τη δημοκρατική διαχείριση των δημόσιων υποθέσεων. Η διαχείριση αυτή περιλαμβάνει τόσο τον εσωτερικό όσο και τον εξωτερικό έλεγχο.
- Το Ελεγκτικό Συνέδριο λειτουργεί ως συλλογικό όργανο του οποίου τα μέλη εγκρίνουν εκθέσεις ελέγχου και γνωμοδοτήσεις με πλειοψηφία.

ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

- Σύμφωνα με το άρθρο 247 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, τα μέλη του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ένα ανά κράτος μέλος, διορίζονται για ανανεώσιμη θητεία έξι ετών.
- Το Συμβούλιο αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εγκρίνει τον κατάλογο των μελών, ο οποίος καταρτίζεται σύμφωνα με τις προτάσεις που υποβάλλει κάθε κράτος-μέλος.
- Σύμφωνα με τη Συνθήκη, τα μέλη επιλέγονται μεταξύ προσώπων που υπηρετούν ή υπηρέτησαν στο παρελθόν σε κάποια υπηρεσία εξωτερικού ελέγχου ή διαθέτουν ειδικά προσόντα.
- Το Ελεγκτικό Συνέδριο λειτουργεί ως συλλογικό όργανο του οποίου τα μέλη εγκρίνουν εκθέσεις ελέγχου και γνωμοδοτήσεις με πλειοψηφία.
- Οι συνεδριάσεις του Σώματος δεν είναι δημόσιες.
- Το Συνέδριο συντάσσει τον δικό του κανονισμό για την εσωτερική του λειτουργία και τον υποβάλλει για έγκριση στο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΕΚΤΑΣΗ ΤΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο εφαρμόζει τις ελεγκτικές αρχές και μεθόδους, οι οποίες ισχύουν τόσο στα συστήματα αγγλοσαξονικού όσο και στα συστήματα ηπειρωτικού τύπου.

Ο έλεγχος επικεντρώνεται στην επαλήθευση των λογαριασμών, στον έλεγχο με βάση την ανάλυση συστημάτων, στον έλεγχο της κανονικότητας των δημοσιονομικών πράξεων και στον έλεγχο της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης.